

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 241g/2023

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 2 alin. (3) din Codul muncii

*(lipsa unor criterii pe baza cărora instanța de judecată ar delimita
contractul civil de contractul individual de muncă)*

CHIȘINĂU

14 decembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *Președinte de ședință*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 6 noiembrie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 14 decembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 2 alin. (3) din Codul muncii, ridicată de dl avocat Ion Vanțevici, în interesele Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, filiala Cahul, parte în dosarul nr. 2-1865/2022, pendinte la Judecătoria Cahul, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Aliona Sârbu, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Camera de Comerț și Industrie, filiala Cahul, în calitate de beneficiar, și dna Irina Bejan, în calitate de prestator, au încheiat un contract de prestări servicii. Potrivit contractului, dna Irina Bejan se obligă să presteze servicii de director de proiect în cadrul proiectului „HUB Regional de Afaceri Sociale Cahul”, iar Camera de Comerț și Industrie, filiala Cahul, se obligă să plătească contravaloarea serviciilor prestate.

4. Printr-un ordin din 24 octombrie 2022, directorul Camerei de Comerț și Industrie, filiala Cahul, a reziliat în mod unilateral contractul de prestări servicii.

5. Dna Irina Bejan a formulat o acțiune în justiție împotriva Camerei de Comerț și Industrie, filiala Cahul, prin care a solicitat anularea ordinului de reziliere unilaterală a contractului de prestări servicii, restabilirea în funcția de director de proiect și încasarea prejudiciului moral.

6. În cadrul procesului, Camera de Comerț și Industrie, filiala Cahul, a formulat o cerere reconvențională împotriva nei Irina Bejan, prin care a solicitat constatarea rezilierii contractului de prestări servicii și restituirea contravalorii serviciului care nu a fost prestat. În motivarea acțiunii reconvenționale, Camera de Comerț și Industrie, filiala Cahul, a menționat că

contractul încheiat cu dna Irina Bejan este un contract de prestări servicii, nu un contract individual de muncă.

7. În cadrul procesului, dl avocat Ion Vanțevici a ridicat, în interesele Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, filiala Cahul, excepția de neconstituționalitate a articolului 2 alin. (3) din Codul muncii, care prevede că în cazul în care instanța de judecată stabilește că, printr-un contract civil, se reglementează de fapt raporturile de muncă dintre salariat și angajator, acestor raporturi li se aplică prevederile legislației muncii.

8. Printr-o încheiere din 24 octombrie 2023, Judecătoria Cahul, sediul central, a admis ridicarea excepției și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului .

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Codului muncii, adoptat prin Legea nr. 154 din 28 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 2

Reglementarea raporturilor de muncă și a altor raporturi legate nemijlocit de acestea

„(1) Prezentul cod reglementează totalitatea raporturilor individuale și colective de muncă, controlul aplicării reglementărilor din domeniul raporturilor de muncă, jurisdicția muncii, precum și alte raporturi legate nemijlocit de raporturile de muncă.

(2) Prezentul cod se aplică și raporturilor de muncă reglementate prin legi organice și prin alte acte normative.

(3) În cazul în care instanța de judecată stabilește că, printr-un contract civil, se reglementează de fapt raporturile de muncă dintre salariat și angajator, acestor raporturi li se aplică prevederile legislației muncii.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul sesizării susține că, în cazul în care instanța de judecată stabilește că, printr-un contract civil, se reglementează de fapt raporturile de muncă dintre salariat și angajator, acestor raporturi li se aplică prevederile legislației muncii.

12. Autorul sesizării susține că norma contestată nu reglementează criteriile pe baza cărora instanțele de judecată ar putea delimita contractele civile de contractele individuale de muncă. Din acest motiv, autorul consideră că prevederile contestate nu corespund exigenței calității legii, iar aplicarea acestora de către instanțele de judecată ar putea conduce la adoptarea unor hotărâri arbitrare.

13. În opinia autorului, prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 4, 20, 23 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul muncii, ține de competența Curții Constituționale.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Ea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. Obiectul excepției îl constituie articolul 2 alin. (3) din Codul muncii. Curtea reține că norma contestată nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

18. Așa cum rezultă din sesizare, pe rolul Judecătoriei Cahul, sediul central, se află o cerere de chemare în judecată cu privire la anularea ordinului de reziliere a contractului de prestări servicii, precum și o cerere reconvențională prin care se solicită constatarea rezilierii acestui contract. Dat fiind faptul că în cadrul procesului s-a pus în discuție natura juridică a raporturilor contractuale aflate în litigiu, Curtea admite că articolul 2 alin. (3) din Codul muncii ar putea fi aplicat la soluționarea cauzei.

19. Autorul sesizării susține că norma contestată încalcă articolele 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

20. Cu privire la articolele 1 alin. (3), 4, 23 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea DCC nr. 89 din 25 iulie 2023, § 20; DCC nr. 119 din 28 septembrie 2023, § 23).

21. Cu referire la pretinsa încălcare a articolului 20 din Constituție, Curtea notează că efectivitatea dreptului de acces la un tribunal reclamă ca persoanele să aibă posibilitatea clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor lor.

22. Din analiza prevederilor contestate, rezultă că instanța de judecată nu este obligată să adopte calificarea dată de părți sau denumirea contractului pe care acestea l-au încheiat, ci are competența să analizeze raporturile contractuale care fac obiectul litigiului și să identifice natura lor juridică. Astfel, norma contestată reprezintă o garanție pentru partea care se pretinde prejudiciată prin încheierea unor astfel de contracte.

23. Așadar, Curtea nu poate identifica în ce măsură norma contestată restricționează accesul la justiție prevăzut de articolul 20 din Constituție. Autorul nu a prezentat argumente care să demonstreze caracterul contradictoriu al prevederilor contestate în raport cu norma constituțională invocată.

24. Cu referire la criticile autorului menționate la § 12 supra, Curtea notează că legislatorul nu a considerat rezonabil ca norma contestată să prevadă o listă de criterii pe baza cărora instanțele de judecată să delimiteze contractele civile de contractele individuale de muncă, de vreme ce acestea pot fi deduse din normele stabilite de Codul muncii și, respectiv, din alte norme care reglementează prestările de servicii (de exemplu, articolele 1375-1383 din Codul civil, articolul 1 din Legea nr. 845 din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, anexa la Legea nr. 93 din 15 iulie 1998 cu privire la patenta de întreprinzător).

25. Curtea notează că chestiunea calificării unui contract aflat în litigiu ține de fondul cauzei și depinde de o analiză de la caz la caz, analiză care are un caracter concret. Această competență îi revine, prin definiție, instanței de judecată, iar în cazul unor erori privind calificarea contractului în litigiu, părțile sunt în drept să conteste hotărârea instanței de judecată potrivit Codului de procedură civilă.

26. Așadar, Curtea constată că, sub aparența unor critici de neconstituționalitate, autorul sesizării își exprimă, de fapt, dezacordul cu modul în care instanța de judecată ar putea califica raporturile sale contractuale aflate în litigiu. Curtea notează că le revine instanțelor de judecată să stabilească prevederile legale aplicabile în fiecare caz concret. Așadar, interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale în situații concrete excedează controlului de constituționalitate și reprezintă o competență a instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 20 din 17 februarie 2022, § 31).

27. Prin urmare, Curtea constată că sesizarea în cauză nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 2 alin. (3) din Codul muncii, ridicată de dl avocat Ion Vanțevici, în interesele Camerei de Industrie și Comerț a Republicii Moldova, filiala Cahul, parte în dosarul nr. 2-1865/2022, pendinte la Judecătoria Cahul, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 14 decembrie 2023
DCC nr. 182
Dosarul nr. 241g/2023